

la patruzeci de kilometri de Cluj și la șaizeci de Tîrgu-Mureș, departe de pulsul „comunicației feroviare și spirituale” — n-a fost sărac în evenimente dramatice, de dimensiuni istorice sau cotidiene. Aceste evenimente, consumate în vicțile omenești și în destinul zbuciumat al generațiilor — evenimente al căror erou este întreaga mare familie a Cămărașului, alcătuită trei pătrimi din români și o pătrime din maghiari — capătă adesea, în regia lui Szabó József, densitatea baladei. Așa se întâmplă, de pildă, cu evocarea condiției femeii de odinioară, prin numeroase exemple, pentru ca, din această evocare, să crească, apoi, un încurajator și înălțător simbol — leagănul trecut de la o familie la alta (și care a inspirat titlul cărții, în versiunea românească). În alte momente, interpreții prezintă — în chip de ritual, familiar și totodată simbolic — evenimente existențiale, ciclic repetate, cum sînt nașterea și moartea (scena înmormîntării buniceului), iar acestea sugerează dinamismul organic al continuității, al vitalității, devenit și la Cămăraș, în anii socialismului, certitudinea prezentului și a viitorului. Autenticitatea faptică a cărții lui Sütő impune pe scenă și o a treia modalitate de prezentare: cea a „clipelor de viață”, în care se integrează excelent portretul Mamei, desenat în linii tandre — ea fiind muza inspiratoare a romanului-jurnal; într-o bună zi, ea i-a spus fiului-scriitor: „Ai putea să scrii și despre noi vreo carte... una adevărată”. Acestui portret, Bathó Ida îi adaugă fine nuanțe lirice. Și mai bine se încrustează aici interesanta personalitate a Tatălui, neastîmpăratul meșter-bun-la-toate din sat, figură bine cunoscută din nuvelele lui Sütő — rol de compoziție în care Szabó Lajos își poate desfășura optim capacitatea de portretizare scenică. Se rețin și alte personaje, extrem de vii, ale

„Un leagăn pe cer” — portretizarea unor oameni reali și trasarea unor destine reale

Cămărașului de azi: Gergely-baci pomicul-torul (Gseke Sándor) și figura captivantă, colorată a lui Ferenc, fondatorul cooperativei de producție, în excelența interpretare a lui Miske László. Umorul lui Sütő, acest minunat har al autorului, care impregnează cartea, filă cu filă, rămîne și în adaptarea ei scenică un plăcut și atractiv adaos, un condiment dozat conform unei fine măsuri scriitoricești, întru încununarea relației faptelor, a comunicării ideilor și a meditației lirice.

Kocsir Marika

ALTE PREMIERE

TEATRUL „C. I. NOTTARA”

BARBARI

de Maxim Gorki

Cu spectacolul lui Alexa Visarion, *Barbarii*, încerc un sentiment întrucitva asemănător celui încercat la *Hedda Gabler* al Cătălinei Buzoianu: dificultatea exegezei critice. Fiindcă ambele, montări dificile, serioase, de

anvergură intelectuală și de răspundere profesională, lucrate pe scene importante și cu distribuții ce angajează capete de afiș, sînt ceea ce numim, îndeobște, „realizări ale stagiunii”, spectacole de succes și de durată și, totuși, deopotrivă lipsite de radiația evenimentului artistic așteptat, deopotrivă păgubite prin inexistența unei viziuni ferme, care să se modeleze scenic în actori și în relații. Am făcut această apropiere, dincolo de distanța ce separă două tinere distincte — și opuse — personalități regizorale și, evident, două prestigioase scene bucureștene, pentru a lansa o întrebare: unde se produce „punctul morții”, unde încetează comunicarea dintre tinerii regizori (cu autoritate profesio-

George Constantin (Tiganov) și Valeria Seciu (Monahova)

Victor Rebengiuc (Cerkun) și Liliana Tomescu (Lidia Pavlovna)

nală atestată prin numeroase succese, e drept, câștigate în special pe scenele din restul țării) și ceea ce numim vedetele, marii noștri actori? Personal, înclin să cred că parțialele blocări ale fluxului comunicării, imperios necesară în relația actor-regizor, se datorează unui confort actoricesc, ca să nu-l numesc manierism, comodei instalații în rețelele sigure ale unui joc deja știut, cu succes garantat, fricii de primenirea mijloacelor, de explorarea unor noi posturi caracterologice sau noi modalități de joc.

Pe afișul de la „Nottara”, teatru care a realizat, în acest an, una dintre cele mai bune stagiuni ale sale, anunțându-ne, parcă, un real revirement, în direcții programatice, *Barbarii* se înscrie ca un spectacol de tinuță, prilejuind unor actori faimoși ai teatrului (și ai altor teatre, prezenți în calitate de invitați) câteva interpretări excelente și întregului colectiv satisfacția de a fi jucat această solidă operă gorkiană în premieră românească absolută. Piesa este citită scenic limpede, accentele sînt puternic marcate, caracterele (principale), elocvent desenate, dar, din păcate, viziunea integratoare subtilă, centrală pe acea „petrecere” continuă, bal ciclic de provincie, „vals” cu „rocadă”, la care se referă regizorul în inspiratul său articol din program, nu se desenează cu fermitate, ci rămîne eboșă, intenție ratată. Intenție ratată din perspectiva și din punctul de vedere al unui intransigent director de scenă, regizor cu un program estetic declarat, preocupat de explorarea abisurilor

Data premierii : 3 aprilie 1976.

Regia : ALEXA VISARION. Scenografia : VITTORIO IOLTIER și GEORGETA CARA. Traducerea : EMMA BENIUC.

Distribuția : VICTOR REBENGIUC, ȘTEFAN SILEANU (Cerkun) ; IOANA MANOLESCU (Anna Teodorovna) ; GEORGE CONSTANTIN (Tiganov) ; EUGENIA BĂDULESCU (Bogokovskia) ; LILIANA TOMESCU (Lidia Pavlovna) ; DAN NICOLAE (Redozubov) ; VICTOR ȘTRENGARU (Grișa) ; SILVIA PANȚIRU (Katia) ; ION PUNEA (Pritikin) ; EUGENIA BOSINCEANU (Pritikina) ; ȘTEFAN RADOF (Monahov) ; VALERIA SECIU, CAMELIA ZORLESCU (Monahova) ; SANDU STICLARU (Golovastikov) ; MIHAI PRUTEANU (Drobiazghin) ; VAL SANDULESCU (Makarov) ; RUXANDRA SIRETEANU (Vestiolkina) ; GEORGE BUZNEA (Prefectul) ; GEORGE PAUNESCU (Ivakin) ; EMIL HOSSU (Lukin) ; GEORGE NEGOESCU (Bărbatul Duniei) ; VIOREL COMĂNICI (Goghi Matvei) ; MARIOARA STERIAN (Stiopa).

existențiale și a complexității relațiilor o-menești, creator dovedit al unui teatru de stări și inamic declarat al teatralismului, al jocului cu efecte și soluții de efect. Pleoaria lui Alexa Visarion pentru „un joc curat”, despuiat de balastul deprinderilor consacrate, invitația la o abordare curajoasă, inedită, potrivnică stereotipilor comportamentale, n-a găsit, în acest spectacol, o adeziune totală din partea distribuției; distribuție, după părerea mea, nu lipsită de erori (un personaj ca Lidia Pavlovna pretinde alte culori caracterologice, un alt contur sullețesc) și desfășurată pe un teren minat; ceea ce numim aici mine au fost, probabil, considerate ca bune muniții pentru cîmpul luptei scenice, motiv pentru care s-a și apelat la forțe actoricești din afara colectivului teatrului (Valeria Seciu, Victor Rebengiu etc.). Dar *Barbarii* ne-a demonstrat extrem de limpede că, pentru reușita unui spectacol de teatru, pentru susținerea unei concepții scenice, rămîne esențial (adevărat și banal) spiritul de echipă, gîndirea comună și devotată (care nu implică, neapărat, unitatea de generație) exprimării imaginii globale. Este adevărat că procedeul „împrumutului” de actori este destul de răspîndit în teatrele bucureștene și, uneori, chiar cu bune rezultate pentru „fața” respectivelor montări; și aici asistăm la excelente interpretări solistice de performanță, adevărate studii de rol (George Constantin — un fermecător și trist Țiganov; Valeria Seciu — fascinantă, strălucitoare Monahova; Ioana Manolescu — fragilă-egoistă Anna Feodorovna; Victor Strengaru — năucit și năucitor Grișa), dar, toate, pulverizate prin lipsa unor relații unificatoare. Pe scenă rămîne desenul acestor admirabile personaje, portrete colorate și nuanțate, dar care nu izbutesc, la un loc, să compună o lume și o atmosferă; o lume grosolană, cufundată într-o promiscuitate agresivă, în sălbăticie sufletească și obtuzitate spirituală, luncă a provinciei, deopotrivă de primitivă și de cruntă ca și cea a „metropolei”, la fel de feroce, bîntuîtă de simțul destructiv al posesiunii și reprezentată de ingineri. „Vechea” și „noua” Rusie se întîlneau, la fel de neputincioase, în ajunul revoluției, dovedind același spirit „barbar” al nesocotirii valorilor umane, spirit demascat cu înverșunare de Gorki în această piesă, mai puțin gorkiană și mai mult eheviană, descînsă, parcă, din Ostrovski și hrănită cu seve tolstoiene, piesă deloc lesne de montat și, mai ales, deloc lesne de modelat într-o mare și cuprinzătoare metaforă realistă. Cîrmele dintr-o asemenea frescă am văzut, totuși: venirea inginerilor (în actul I), petrecerea jalnică (actul II), beția „filosofică”, timpă (actul III), cu acea muzică ce înecă totul în valuri de inconștiență; apoi, sfîrșitul, jucat intens, curat, pe pragul greu de pășit dintre tragic și ilar, moment realizat cu dezinvoltură de Victor Rebengiu (Cerkun), pentru a încheia re-

prezentarea cu un final à la Cehov, în reunirea protagoniștilor în ritualul ceștii cu ceai.

Barbarii ar fi putut deveni un eveniment artistic al acestui an teatral, dacă întîlnirea dintre actorii reuniți aici și Alexa Visarion s-ar fi desfășurat sub zodia spiritului de echipă, sub semnul marilor corespondențe.

Mira Iosif

TEATRUL „ION VASILESCU”

NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR

de Shakespeare

Data premierei: 7 mai 1976.

Regia: ION COJAR. Scenografia: DAN NEMȚEANU și LIDIA RADIAN. Traducerea: FLORIAN NICOLAU. Adaptarea: ION COJAR. Muzica: CAMELIA DĂSCĂLESCU.

Distribuția: ALEXANDRU GIUGARU (Falstaff); CORNEL CONSTANTINIU (Fenton); CORNEL GIRREA (Shallow); MIHAI DOBRE (Slender); BORIS OLINESCU (Ford); DINU CEZAR (Page); DIMITRIE DUNEA (Doctorul Caius); CONSTANTIN RĂȘCHITOR (Hugh Evans); STELIAN CREMENCIUC (Hangiul); SORIN POSTELNICU (Bardolph); ION NICIU (Pistol); FLORIN CRĂCIUNESCU (Nym); LUCIA DARAC (Robin); TRAIAN PĂRUȘ (Simple); AUREL TUNSOIU (Rugbi); MARIETA LUCA, CRISTINA DELEANU (Doamna Ford); SANDA MARIA DANDU, DOMNIȚA MĂRCULESCU (Doamna Page); ADINA POPESCU (Anne Page); MIHAELA DUMRRĂVĂ (Doamna Quickly); ION DONDOȘ (Mireasa); MIRCEA PETCULESCU (Robert); TOMA VASILE (John).

Ce legende, ce anecdote vor fi circulat pe seama lui Sir John Falstaff, viteazul căpitan din vremea războiului de o sută de ani, eroul de la Azincourt și al faimoasei „bătălii a heringilor”, ce cronică, mai mult sau mai puțin apocrifă, îi va fi căzut în mină